

LAKIALOITE 162/2002 vp

Laki luonnonsuojelulain 49 ja 53 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Eduskunnan ympäristövaliokunnassa on käsiteltävänä hallituksen esitys HE 251/2002 vp. Esityksen tarkoituksena on luonnonsuojelulain säännösten tarkistaminen vastaamaan luontotyyppejen sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettua neuvoston direktiiviä 92/43/ETY (luontodirektiivi).

Lakialoitteen tarkoituksena on saattaa luonnonsuojelulain (1096/1996) 49 §:n 1 momenttiin perustuva suojelu korvausvelvollisuuden piiriin noudattamalla soveltuvin osin metsälain (1093/1996) 10 §:n mukaisten erityisen tärkeiden elinympäristöjen korvausperiaatteita. Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 momentin suojelu kohdistuu luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettujen eläinlajien yksilöiden selvästi luonnossa havaittaviin lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin. Näiden hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Hallituksen esitykseen HE 251/2002 vp sisältyy mm. ehdotus, jolla Natura 2000 -verkosto lunastusmenettelyn osalta rinnastettaisiin valtioneuvoston hyväksymiin luonnonsuojeluohjelmiin. Toisaalta kuitenkin em. lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei ole esityksessä huomioitu; mikään korvausvelvollisuus ei koske niitä.

Luonnonsuojelulain soveltamisala on yleinen. Tämä voi ääritapauksessa tarkoittaa sitä, että mitään yksityisen toteuttamaa toimenpidettä tai hanketta, joka vaikuttaa heikentävästi luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainitun lajin

lisääntymis- ja levähdyspaikkaan, ei missään tilanteissa voitaisi toteuttaa. Muun lain nojalla myönnetty lupa ei muuttaisi tilannetta.

Tämän vuoksi hyväksymällä lakialoite varmistetaan se, että suojelusta ei aiheudu ilman korvausta korvauskynnyksen ylittävää haittaa. Luonnonsuojelulain 49 §:ään lisättäisiin uusi 5 momentti, joka noudattaisi soveltuvin osin metsälain 11 §:n mukaista poikkeuslupaa koskevaa sääntelyä. Lainkohtaa täydennettäisiin alueellisen ympäristökeskuksen mahdollisuudella rauhoittaa lisääntymis- ja levähdyspaikka pysyvästi tai määräaikaaisesti. Näin varmistettaisiin se, että poikkeusmenettelyn vuoksi ei jouduttaisi rikkomaan luontodirektiivin velvoitteita.

Jokaista lisääntymis- ja levähdyspaikkaa ei tarvitsisi yksilöidä, sillä kieltö olisi voimassa suoraan lain nojalla ja viranomaismenettely käynnistyisi vain silloin, kun maanomistaja katsoo suojelusta aiheutuvan korvauskynnyksen ylittävää haittaa.

Koska rauhoituspäätös olisi suojelupäätös, josta maksettaisiin korvaus, pitäisi asiasta säätää erikseen lisäämällä korvausvelvollisuutta koskevaan luonnonsuojelulain 53 §:ään viittaus uuteen luonnonsuojelulain 49 §:n 5 momenttiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

luonnonsuojelulain 49 ja 53 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun luonnonsuojelulain (1096/1996) 53 §:n 1 momentti sekä

lisätään 49 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

49 §

Euroopan yhteisön lajisuojelua koskevat erityissäännökset

Jos alueellinen ympäristökeskus hylkää kiinteistön omistajan tai erityisen oikeuden haltijan 3 momentin nojalla tekemän hakemuksen poiketa 1 momentin kiellosta, tulee alueellisen ympäristökeskuksen määrittellä päätöksessään lisääntymis- ja levähdyspaikan rajat. Lisääntymis- ja levähdyspaikan rajojen määrittämistä koskevan päätöksen antamisesta ja suojelun lakkauttamisesta on voimassa, mitä 47 §:n 3 ja 4 momentissa säädetään erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikkojen suojelun voimaantulosta ja suojelun lakkauttamisesta.

53 §

Valtion korvausvelvollisuus

Jos 29 tai 47 §:n taikka 49 §:n 5 momentin nojalla tehdystä päätöksestä aiheutuu kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellistä haittaa, hänellä on oikeus saada valtiolta täysi korvaus. Korvausvelvollisuus ei synny ennen kuin omistaja on 31 §:n, 48 §:n 2 momentin tai 49 §:n 3 momentin nojalla hakenut lupaa poiketa kiellosta ja hakemus on hylätty. Jos on ilmeistä, ettei luvan myöntämiselle ole edellytyksiä, toimitus korvauksen määräämiseksi voidaan panna vireille ilman luvan hakemista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2002

Pertti Mäki-Hakola /kok
Lauri Oinonen /kesk
Kyösti Karjula /kesk
Seppo Kanerva /kok
Seppo Lahtela /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Juhani Sjöblom /kok
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Jukka Vihriälä /kesk
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Pekka Ravi /kok
Juha Karpio /kok

Nils-Anders Granvik /r
Kalervo Kummola /kok
Pertti Hemmilä /kok
Petri Salo /kok
Timo Kalli /kesk
Kari Myllyniemi /kesk
Lasse Virén /kok
Olli Nepponen /kok
Marja-Leena Kemppainen /kd
Eero Lämsä /kesk
Aulis Ranta-Muotio /kesk
Katri Komi /kesk